

ZURb1423 Žurnalistika zaměřená na změnu klimatu
(aktualizováno 18. 2. 2025)

Vyučující: Mgr. Lenka Waschková Císařová, Ph.D., Mgr. Žaneta Jansa Gregorová, Mgr. Radovan Plášek

Kontakt: gregorova@sedmaganerace.cz

kombinace přednášky a semináře

Předmět je vyučován blokově v termínech: 20.2., 27.2., 7.-9.3. (exkurze), 13.3., 27.3.

Místnost: P24a (1.setkání), Rádio 544

Limit 15 studentů, zápočet, 3 kreditů

Cílem kurzu je pomoci studentům a studentkám, aby se lépe připravili na svou budoucí žurnalistickou praxi v kontextu postupující klimatické změny, která se v posledních letech stala relevantním tématem i pro česká média. Absolvenstvo získá vhléd do problematiky klimatické změny a dozví se, jaké instituce s ní v Česku pracují, kde hledat aktuální a relevantní témata a kontakty.

Dále se seznámí s tím, jak tuzemské redakce téma klimatické změny uchopují a jak v praxi vypadá práce klimatických novinářů, novinářek a dalších, kteří o klimatu a souvisejících tématech píší. Studující budou po celý semestr pracovat na vlastních textech, které budou moci konzultovat s editorem a vybraného českého média (v roce 2025 jde o Seznam Zprávy), kteří je nakonec budou editovat a nabídnou je ve svých redakcích k publikaci, pokud dosáhnou požadované kvality.

Předmět je určen pro začínající novináře a novinářky, kteří již absolvovali kurz ZURb1106 Zpravodajství a ZURb1107 Publicistika nebo ENSb1281 Environmentální publicistika.

Předmět je organizován ve spolupráci s Heinrich Böll Stiftung Praha, jejímž dlouhodobým cílem je zvyšovat povědomí o dopadech a řešeních klimatické změny.

Podmínky absolutoria:

1. Účast na kurzu (docházka + aktivní účast na diskusích)
2. Aktivní příprava na hodiny formou dílčích úkolů k závěrečnému textu a aktivní komunikace s editorstvem
3. Odevzdání závěrečného textu a zapracování editorských připomínek

Aby dávala účast na kurzu smysl, je **nutná pravidelná docházka, neboť prezentace a konzultace s externími hosty a hostkami nebude možné nahradit jinou formou!**

Odhadovaná semestrální zátěž: sepsání závěrečného textu o rozsahu cca 5 000 znaků, což odpovídá cca 2,7 normostranám, na téma úzce související s klimatickou změnou, jejími projevy, dopady a řešeními v Česku (důraz bude kladen zejména na téma Spravedlivé transformace, ke kterému proběhne terénní exkurze), to zejména v regionech; text bude vycházet z konzultací s editorstvem, reflektovat jejich připomínky k výběru tématu a praktickému zpracování, bude vycházet z klasických žurnalistických žánrů, jejichž výběr je možné upravovat v průběhu práce na textu.

Absence budou sledovány; bez omluvenky není možné na seminářích chybět, nelze udělat náhradu, a tak by studentstvo přišlo o zásadní část kurzu. Počítají se po skončení zápisu, tj. od třetího týdne. Budou-li důvody absence zdravotní, je třeba se omluvit předem nebo v den konání kurzu.

V případě přechodu na online výuku kurz proběhne v avizovaných termínech prostřednictvím platformy Zoom.

Pokyny k závěrečné práci:

Při úvodním setkání probereme podmínky ukončení kurzu, zásadní milníky a jména klimatické žurnalistiky a provedeme kritickou analýzu, abychom vás, studentstvo, nasměřovali k výběru ideálního tématu, na kterém vás bude bavit pracovat. Na konci prvního dne se pokusíme témata zasadit do kontextu probíhající klimatické změny tak, aby každý odcházel už s představou o tématu, kterému se bude věnovat.

Při druhém setkání se seznámíte s tématem Spravedlivé transformace, aby jste díky teoretickému ukotvení procesu dokázali konkretizovat vybrané téma. Společně vypracujeme pitch (draft, návrh pro média) pro Seznam Zprávy.

V dalším týdnu bude následovat exkurze po Moravskoslezském kraji, který prochází transformačním procesem při ukončování těžby uhlí a navázaným těžkým průmyslem. Kromě krajského zastoupení se setkáte s aktéry a aktérkami, kteří se snaží svůj region dovézt ke spravedlivější a udržitelnější budoucnosti. Přesný seznam bude představen při úvodním setkání v únoru tak, abych z nich studující mohli volit témata ke zpracování v předstihu.

Následně se setkáte s editorem a témata si potvrdíte finálně, a to včetně žánru a případných zdrojů. Den ukončíme přednáškou o realitě práce klimatického reportéra nebo reportérky z vybraného českého média.

Při posledním setkání si vzájemně přečtete texty a dostanete zpětnou vazbu k rozpracovaným tématům od svých spolustudujících i vyučujících. Následně se setkáte s dalším klimatickým novinářem.

Podstatnou podmínkou je, že článek nesmí být založen výhradně na práci od počítače. Nezbytnou součástí jeho přípravy představuje aktivní sběr dat ve fyzickém prostoru a zahrnutí relevantních aktérů do textu. Po exkurzi je doporučeno dozeptat se telefonicky či e-mailem. Článek musí být prohlouben na základě vědeckých zjištění (či na nich být přímo postaven). Samozřejmostí i vhodný foto materiál vyšší kvality (ne fotky jen z telefonu), případně infografika, se kterou redakce vypomůže.

Očekává se, že editor uvidí aspoň jednou text, který vám okomentuje a pošle zpět před závěrečným setkáním. V závěrečné kolektivní debatě by pak měly diskutovat jen největší problémy, s nimiž jste se během psaní závěrečného textu setkali. V této fázi už text máte skoro hotový, dáváte jej k přečtení kolegům a kolegyním z kurzu.

Rozsah textu je asi 5 000 znaků s mezerami (+/- 500). Ideální rozsah určí editor vzhledem k vybranému tématu a žánru.

Termín odevzdání finální verze textu (dvakrát viděné editorem s vypořádanými připomínkami) do patřičné odevzdávací skříně v ISu je 25. dubna 23:59.

Harmonogram kurzu:

1. **20. 2. 10:00 – 12:00** Seznámení se s obsahem kurzu i se sebou navzájem, Úvod do žurnalistiky zaměřené na změnu klimatu, detaily k exkurzi
13:00 – 15:00 Setkání s reportérem Seznam Zpráv
2. **27. 2. 10:00 – 12:00** Relevantní a aktuální témata z oblasti klimatické změny se zaměřením na Spravedlivou transformaci
13:00 – 15:00 Kritická analýza s Petrem Ivaničem, první nástřely témat
3. terénní exkurze: **7.3. brzy ráno odjezd z Brna, návrat odpoledne 9.3.**
4. **13. 3. 10:00 – 12:30** Workshop o vytváření pitche se Stankou Lupovou
13:00 – 15: 00 Setkání s reportérem Seznam Zpráv, odpoledne s editorem, vyjasnění tématu a žánrů
5. **27. 3. 10:00 – 15:00** Praxe klimatického novinářstva v českých médiích (Český Rozhlas, Jan Kaliba), odpoledne per view (kolektivní debata nad téměř dokončenými texty – princip peer review, (tři dny před seminářem, tj. nejpozději **24. 3.**, přidělíme vybranému kolegovi nebo kolegyni z kurzu text někoho jiného; daný čtenář/ka ověří a zhodnotí, zda je text srozumitelný, čitelný, zda nepostrádá důležitý background); diskuse o nejzásadnějších problémech při zpracování textu; vzájemné návrhy k vylepšení textů; hodnocení kurzu

Pozn.: Harmonogram kurzu a obsah jednotlivých hodin se může v průběhu semestru měnit – třeba i na základě vašich podnětů.

Potvrzení editoři:

Matouš Hrdina – Seznam Zprávy